

Батыс Қазақстан облысы
Орал қаласының білім беру бөлімі

« Дүние жүзі тарихы» тақырыбындағы
факультатив бағдарламасы
(11-сынып)

№50 жалпы орта білім беретін мектебінің
тарих пәні мұғалімі А.К. Кадешова, Ж.К. Усенованың
іс-тәжірибесінен

Батыс Қазақстан облысы Білім басқармасының
Білім беруді дамыту орталығының сараптама кеңесінде қаралып,
облыс педагогтарына таратуға ұсынылды.
Хаттама №3 31.08.2023 жыл

Құрастырушылар:

А.К.Кадешова, Ж.К.Усенова - №50 жалпы орта білім беретін мектебінің
тарих пәні мұғалімдері

Рецензенттер:

А.С.Байбулсинова

Махамбет Өтемісов атындағы БҚУ ҚР тарихы кафедрасының
меңгерушісі, тарих ғылымдарының кандидаты

Б.Е.Бисенгалнева

А.Байтұрсынов атындағы №10 жалпы орта білім беретін мектебінің тарих
пәнінің мұғалімі, педагог-зерттеуші

11с

Ұсынылып отырған «Дүниежүзі тарихы» факультативтік бағдарламасы
жиынтық бағалауды жоспарлау және ұйымдастыру мен өткізуге көмек құралы
ретінде құрастырылған. Бөлім бойынша жиынтық бағалау тапсырмалары
мұғалімге оқушылардың бөлім бойынша жоспарланған оқу мақсаттарына
жетуге мүмкіндік береді.

Мазмұны

1. Түсінік хат _____	4
2. Тақырыптық-күнтізбелік жоспар _____	7
3. Тақырыпқа сай сабақ үлгілері мен тапсырмалары _____	8
4. Қорытынды _____	178
5. Пайдаланылған әдебиеттер _____	179

Түсінік хат

Қазіргі уақытта мектеп мұғалімінің жауапты міндеті оқушыға тиянақты білім беру арқылы пәнге деген танымды қызығушылығын қалыптастыра отырып, іскерлік қабілетін дамыту болып табылады. Осы орайда, оқыту жүйесіне енгізілген жаңартылған білім беру жүйесі үлкен рөл атқаруда.

Мұғалім мектептің жүрегі, ал мектеп-жаңашылдық үйрететін орта десек жаңашыл ұстаздың шығармашылығындағы ерекшелігі – сабақты түрлендіріп өткізіп оқушы жүрегіне жол таба білу.

Оқу үдерісінде белсенді оқыту стратегияларын тиімді қолдану арқылы оқушылардың кез-келген материалдарды жақсы меңгеруіне ықпал етуі тиіс екені негізге алынады. Білім беру жүйесінің жаңартылған бағдарламасына сәйкес, күнделікті сабақ барысында оқу мақсатына сай және тақырыпқа байланысты тапсырманы орындай алады. Бұл үшін жаңа тақырыппен жұмысты қалай жасау керектігі жайлы дұрыс нұсқау берілуі маңызды.

Ұсынылып отырған «Дүниежүзі тарихы» факультативтік әдістемелік құралы жиынтық бағалауды жоспарлау және ұйымдастыру мен өткізуге көмек құралы ретінде құрастырылған. Бөлім бойынша жиынтық бағалау тапсырмалары мұғалімге оқушылардың бөлім бойынша жоспарланған оқу мақсаттарына жетуге мүмкіндік береді.

Әдістемелік құралдың негізгі мақсаты:

- Білім алушылардың оқу жетістіктері туралы шынайы ақпарат алу;

Әдістемелік құралдың міндеттері:

- Оқу үдерісін бағалаудың қызметі мен мүмкіндіктері аясын кеңейту;
- Жүйелі кері байланыс орнату арқылы оқушылардың өзін-өзі жетілдіріп отыруына мүмкіндік жасау;

«Дүниежүзі тарихы» пәнінен күтілетін нәтижелер

Оқушы:

Білу

- тарихи тұлғаларды біледі;
- тарихи ұғымдарды түсінеді;

Түсіну

- мемлекеттердің қоғамдық-саяси, экономикалық, әлеуметтік және мәдени дамуына тән ерекшеліктерді түсінеді;
- тарихи картаны қолдану арқылы саяси-экономикалық және әлеуметтік үдерістерді түсіндіреді;

Қолдану

- әр түрлі тарихи дереккөздерді қолданады;

- мемлекеттердің аумағын саяси картада көрсетеді;
- тайпалардың миграциялық бағыттарын көрсетеді;

Талдау

- этноәлеуметтік құрылымын талдайды;
- тарихи оқиғалардың байланысын талдайды;
- дереккөздегі маңызды ақпаратты талдайды;
- тарихи оқиғалардың, құбылыстардың және үдерістердің себеп-салдарын және сабақтастығын талдайды;

Жинақтау

- тарихи оқиғалар, құбылыстар және үдерістердің ұқсастықтары мен айырмашылықтарын топтастырады;
- тарихи фактілердің маңыздылығын ашады;
- тарихи оқиғалардың себеп-салдарын жинақтайды;

Бағалау

- тарихи оқиғалардың, құбылыстардың және үдерістердің заңдылықтарын бағалайды;
- ортағасырлардағы тарихи тұлғалардың ролін анықтайды;
- тарихи үдерістердің маңызын бағалайды.

Қазіргі таңда жас ұрпаққа дүние жүзі тарихын жалпылама оқыту және алған білімін жиынтық бағалау кезде дұрыс бағалау мұғалім шеберлігі. XXI ғасыр деңгейінде жан-жақты білім беру күн тәртібінде тұрған өзекті мәселелердің бірі болып отыр. Елбасының білім беру жүйесіне жасап отырған нақты қамқорлығы өз кезегінде бізге нақты міндеттерді де жүктейді. Мұғалім тек өз пәнінің білгірі болып қана қоймай, оқытудың инновациялық әдістерін меңгеріп, әлемдік интернет жүйесін пайдалана отырып күнделікті сабақта ақпараттарды пайдалануды дағдыға айналдыруы қажет. Мектепте оқушыларға патриоттық тәрбие беру мен дүниетанымын қалыптастыруда тарихшы мұғалімдердің орны ерекше.

Бағдарлама міндеттері:

-Оқушылардың дүниеге ғылыми көзқарасын қалыптастыру, оларға адамзат жасаған құндылықтарды, әлеуметтік, мәдени, тарихи, адамгершілік тәжірибесін меңгерту;

-Оқушыларды өз халқы мен басқа халықтардың мәдениеті мен тарихын, бүкіл адамзаттың мәдени мұрасын сақтауға тәрбиелеу;

-Оқушылардың бойында әлем тарихын оқуға деген қызығушылықты арттыру;

-Эстетикалық ,экономикалық, құқықтық тәрбие беру, діннің тарихтағы қызметін дұрыс түсіне білуге тәрбиелеу.

Әлем тарихын жалпылама оқу барысында және жоғарыда аталған міндеттерді орындау үшін қазіргі педагогиканың жаңалықтарын, оқу әдістемелік тәсілдің тиімді жолдарын таңдау, үздіксіз ізденіс пен білім сапасын жақсарту қажет.

Күтілетін нәтиже:

- Әлем тарихының тарихи-мәдени дамудың үздіксіздігі мен ортақтық ұғымдарын, адамзаттың рухани мұрасының терең тамырларын салыстырады;
- Ұлттық басымдықтарға сәйкес тарихи сана мен дүниетанымдық қағидалардың қалыптасуының маңыздылығын анықтайды;
- Қоғамның демократиялық құндылықтарды толеранттық өзара келісушілікті азаматтық ұстаным тұрғысында қабылдайды.

Қазіргі кезеңде өздігінен білімді игеруі үшін оқушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

Бағдарламада қолданатын инновациялық технологиялар:

1. «Сыни тұрғыдан ойлау мен жазу» стратегиялары
2. Интерактивті технологиялар
3. «Ғылыми жобалау әдістемесі» бағдарламалары
4. Дебат технологиялары
5. 7 модуль идеяларын қолдану

Нәтижесі: реферат қорғау, ғылыми жобалар жарысы, «Ең үздік фильм» сайыстары, «Әлем елдерінің мәдениеті» «Білімділер» сайысы, пәндік олимпиадалар.

Аптасына 1 сағат, барлығы-34 сағат

«Дүниежүзі тарихы» тақырыбындағы факультатив бағдарламасының тақырыптық-күнтізбелік жоспары

№	Сабақтың тақырыптары	Сағат саны	Күні	Әдісі
I Бөлім. Өркениет: Даму ерекшеліктері				
1	Экономика және экономикалық жүйелердің типтері	1		дәріс
2	Дәстүрлі экономика	1		пікірталас
3	Нарықтық экономика	1		дәріс
4	Жоспарлы экономика	1		қосымша дерек көзімен жұмыс
5	Табиғи-географиялық факторларға қарай мемлекеттердің шаруашылық мамандандырылуы	1		пікірталас
6-7	Мемлекеттердің экономикалық дамуындағы табиғи-географиялық шектеуші факторларға төтеп берудің тарихи мысалдары	2		дебат
8	Мемлекеттердің экономикалық даму деңгейі бойынша жіктелуі	1		эссе жазу
9	Жекелеген мемлекеттер мен аймақтардың кедейшілікке және экономикалық арттақалушылыққа төтеп беру жолдары	1		талқылау
II Бөлім. Саяси-құқықтық процестер				
10	Құқықтық мемлекет түсінігі	1		дәріс
11	Құқықтық мемлекет принциптерінің жүзеге асырылуының тарихи тәжірибесі	1		дәріс
12	Азаматтық қоғам түсінігі	1		эссе жазу
13	Әлем құрылысының постбиополярлық жүйесі	1		пікірталас
14-15	Халықаралық қауіпсіздікке төнген қазіргі кездегі қауіп қатерлер	2		дәріс
16-17	Бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтауда мемлекеттердің бірлескен әрекеттері	2		практикалық жұмыс
III Бөлім. Қоғамдық-саяси ойдың дамуы				
18	Қазіргі кездегі қоғамдық ойдың дамуының негізгі бағыттары	1		дәріс

19	М.Ганди және оның бейбіт жолмен қарсыласу идеясы	1		Картамен жұмыс
20	Мартин Лютер Кинг	1		дәріс
21	Нельсон Мандела	1		Кестемен жұмыс
22-23	Мұстафа кемал Ататүрік-Түрік мемлекетінің негізін қалаушы	2		Дәріс,тестпен жұмыс
24	Франклин Делано Рузвельт және оның «Жаңа бағыты»	1		пікірталас
25	Шарль де Голль	1		талқылау
26	Дэн Сяопин-көрнекті қытай реформаторы	1		эссе жазу
27	Ли Куан Ю реформасы	1		дәріс
28-29	Н.Назарбаев және модернизацияның қазақстандық моделі	2		
IV Бөлім. Білім мен ғылымның дамуы				
30	Жазу және кітап басып шығару-адамзаттың ең жоғарғы жетістігі	1		Термин сөздермен жұмыс
31	Мектептегі білім беру:ежелгі заманнан бүгінгі күнге дейін	1		Тірек сөздер
32	Жоғарғы білім беру жүйесі:өткені мен бүгіні	1		дәріс
33	Ғылыми-техникалық прогрестің тарихи кезеңдері	1		пікірталас
34	Ғылыми-техникалық прогресс және қазіргі заманның жаһандық проблемалары	1		Картамен жұмыс

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Р.Т. Айтпай, Ә.К. Қасымова «Дүние жүзі тарихы» оқулығы, 7-сынып, Алматы «Атамұра» 2017 ж.
2. Н.Адалбек, К.Мақашева, Қ.Базақова «Дүние жүзі тарихы» оқулығы, 8-сынып, «Мектеп» 2018 ж.
3. Н.Адалбек, К.Мақашева, Қ.Базақова «Дүние жүзі тарихы» оқулығы, 8-9 сынып, «Мектеп» 2019 ж.
4. «История СССР» оқулығы, авторы Б.А.Рыбаков, 8 сынып Москва, «Просвещение», 1991 ж.;
5. О.С.Сорока – Цюп «Мир в XX веке» оқулығы (10-11 сынып), Москва «Просвещение», 1996 ж.
6. История СССР с древнейших времен до 1861 года» П.П. Епифанов, П.И.Кабанов, Москва, «Посвещение», 1983 ж.;
7. История СССР, Эпоха социализма. С.А.Сераев, Москва, «Просвещение», 1983 ж
8. Н.Назарбаевтың «Ғасырлар тоғысында» Алматы: Ғылым, 1996 ж.
9. Әлем тарихы (көне заманнан бүгінге дейін) бес томдық. Алматы, 1996-2005 ж.ж.
10. Әлем тарихы. Очерктер. – Алматы, 1993ж

**БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ
БІЛІМ БАСҚАРМАСЫНЫҢ
БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУ
ОРТАЛЫҒЫ**

Коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Государственное коммунальное учреждение

**ЦЕНТР РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
ЗАПАДНО-КАЗАХСТАНСКОЙ
ОБЛАСТИ**

090000 Орал қаласы, С. Есқалиев көш., 72
тел./факс: 24-08-03
E-mail: diso.metodkab@mail.ru

090000 г.Уральск, ул. С.Есқалиева, 72
тел./факс 24-08-03
E-mail: diso.metodkab@mail.ru

07.09.2023 № 24

**Аудандық (қалалық) білім
беру бөлімінің басшыларына,
облыстық мектеп басшыларына**

БҚО Білім басқармасының білім беруді дамыту орталығы эксперттік кеңесінің отырысында қаралған жұмыстар қорытындысы туралы (№3 хаттама, 31.08.2023ж) шешімін ұсынады

Қосымша 13 бет.

Директор

Г.Кубашева

*Жанғазиева С.С.
26-04-64*

ТАРИХ			
1	«XIV-XIX ғғ. Қазақстан аумағындағы әлеуметтік – экономикалық, саяси процестер» (факультатив курсы)	А.Б.Жексенов	Облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған ақпараттық мектеп-лицей-интернаты
2	ҰБТ-ға дайындық жұмыстары (авторлық бағдарлама)	Ә.И.Байсакалова Г.К.Муханғалиева	Ақжайық ауданы Х.Доспанова атындағы ОЖББМ; Бітік мектеп-бөбекжай кешені
3	5-сынып оқушыларына арналған «Батыс Қазақстан облысының тарихи мәдени ескерткіштері» факультативтік бағдарламасы	Ш.О.Сағынғалиева А.С.Жайланов	Орал қаласы №27 физика-математикалық бағытындағы мектеп- лицейі
4	«Дүниежүзі тарихы» тақырыбындағы факультатив бағдарламасы (11-сынып)	Ж.К.Усенова А.К.Калешова	Орал қаласы №50 жалпы орта білім беретін мектебі
5	5-сыныптарға арналған Дүниежүзі тарихы пәні бойынша әдістемелік құрал	Б.Е.Бисенғалиева Ф.С.Жексенғалиева	Орал қаласы А.Байтұрсынов атындағы №10 жалпы орта білім беретін мектебі
МАТЕМАТИКА			
1	«Тендеу және тендеулер жүйесі» факультатив курсы бағдарламасы (8-сынып)	Д. А.Дүйсекова Ж. Т.Ажигалиева	Бөкей Ордасы ауданы, Жәңгір хан атындағы жалпы орта білім беретін мектебі
2	«PISA тапсырмалары арқылы математикалық сауаттылықты арттыру» элективті курс бағдарламасы (9-сынып)	И.А.Негметова	Бөрлі ауданы, Ақсай қаласының №4 жалпы орта білім беретін мектебі
3	«Математикалық логика» 5-6-сынып оқушыларына математика пәнін тереңдетіп оқуға арналған әдістемелік - құрал	А. И.Дүйсенбаева	Қазталов ауданы, Қарасу жалпы орта білім беретін мектебі
4	БҚО «Дарын» қосымша білім беру орталығы жанындағы Олимпиада резерві мектебінің математика пәнінен 7 – 10 сынып оқушыларын оқытуға арналған үлгілік оқу бағдарламасы	Ж.З. Гиззатов Н. Н. Хамзиева А. Б.Тотанова Е. І.Тауас Р. Т. Насипова	С.Сейфуллин атындағы №11 ДБАОММЛИ Орал қаласы №42 "Ақ ниет" гимназиясы Ақжайық ауданы Абай атындағы МГ Орал қаласы, «125 high school» жеке мектебі БҚО «Дарын» қосымша білім орталығы
5	«10-11 сыныптағы оқушыларды математикалық олимпиадаға даярлау» факультативтік курсы бағдарламасы	С. М. Казиханов Ж.З.Гиззатов	Дарынды балаларға арналған С.Сейфуллин атындағы №11 облыстық мамандандырылған мектеп – лицей – интернаты
6	«Математикалық сауаттылық тапсырмалары және оларды шешуде тиімді тәсілдері» элективті курс	Г.К.Мусағалиева	Дарынды балаларға арналған С.Сейфуллин атындағы №11 облыстық